

SKAITYMO IR RAŠYMO STRATEGIJŲ TAIKYMAS LIETUVIŲ KALBOS PAMOKOSE 5-6 KLASĖSE

PRIENŲ „REVUONOS“ PAGRINDINĖS MOKYKLOS LIETUVIŲ KALBOS IR LITERATŪROS MOKYTOJA
DAIVA ANŽAITĖ IR LIETUVIŲ KALBOS IR LITERATŪROS MOKYTOJA METODININKĖ SNIEGUOLĖ
MILUŠAUSKIENĖ

2025 M.

DARBO TIKSLAS:

Pristatyti, kaip skaitymo strategijas taikome literatūros pamokose 5-6 klasėse.

LIETUVIŲ KALBOS IR LITERATŪROS DALYKO TIKSLAS

- Lavinti mokinio gebėjimą komunikuoti sakytine ir rašytine lietuvių kalba;
- Formuotis kalbine, kultūrine, tautine ir pilietine savimone; pažinti lietuvių ir pasaulio literatūros tradiciją;
- Suprasti ir interpretuoti įvairius grožinės, negrožinės literatūros ir kitų medijų tekstus;
- Gebėti dalyvauti šiuolaikinės kultūros procesuose.

(Lietuvių kalbos ir literatūros programa)

LIETUVIŲ KALBOS UGDYMO TURINIO SRITYS

- Klausymas;
- Kalbėjimas;
- Skaitymas (B4 taiko skaitymo strategijas);
- Rašymas.

KAM REIKALINGOS STRATEGIJOS?

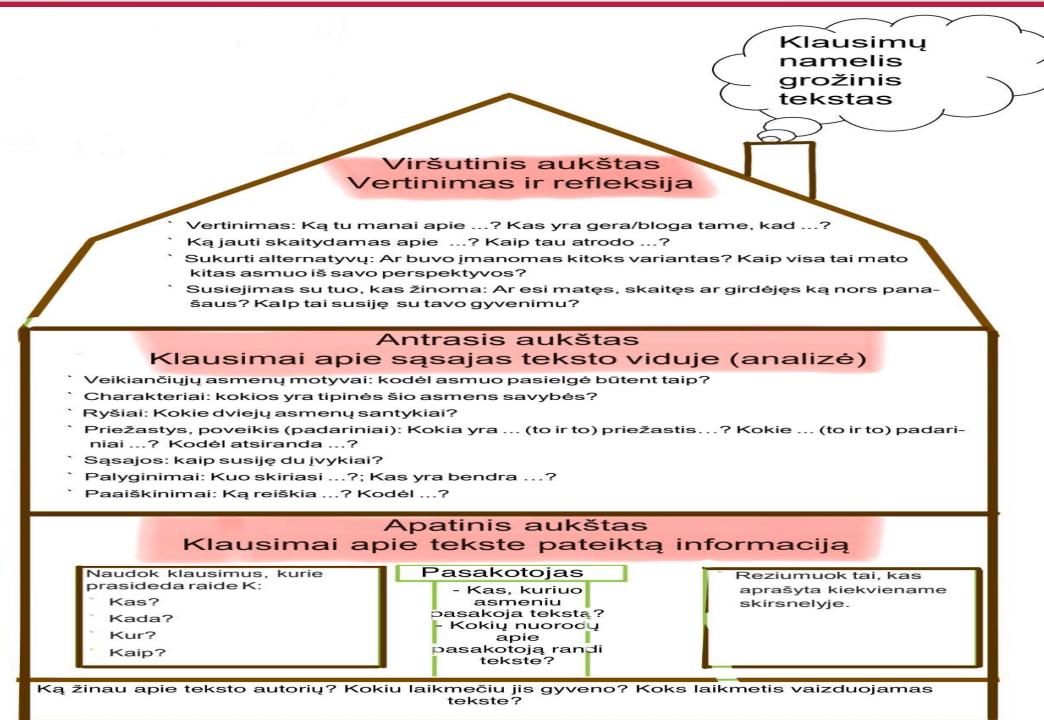
Skaitytojas, kuris taiko skaitymo strategijas, yra aktyvus, nuolat keliantis klausimus, planuojantis skaitymo veiklą, gebantis identifikuoti iškylančias problemas ir rasti sprendimo būdus lanksčiai pritaikyti reikalingas strategijas, kad suprastų tekstą.

MOTYVACIJA SKAITYTI

- Skaitymo kompetencijos lavinimui labai svarbi skaitymo motyvacija. Pažadinti norą skaityti šiais laikais, kai vis mažiau jaunuolių skaito savo noru, – ganėtinai svarbi užduotis mokyklai.
- Labai svarbu teisingai pasirinkti tekstus: jei moksleiviui knyga atrodo patraukti ir įdomi, jis norės ją skaityti.
- Dalykiniai tekstai turėtų būti susieti su moksleivių patirtimi ir jų gyvenamąja aplinka, parašyti suprantamai ir vaizdžiai.
- **Kad paskatintume moksleivius skaityti, organizuojame savarankiško skaitymo pristatymus, kuriame perskaitytų knygų reklamas, bendradarbiaujame su mokyklos biblioteka, J. Marcinkevičiaus biblioteka. Mokiniai veda skaitymo dienoraščius, vertina vieni kitų perskaitytų knygų pristatymus....**
- Be to, moksleiviai turėtų mokytis įveikti skaitymo sunkumus ir nenutraukti skaitymo. Tam padeda ir supažindinimas su skaitymo strategijomis.

SKAITYMO STRATEGIJŲ TAIKYMAS 5 KL., NAGRINĖJANT J. BILIŪNO NOVELĘ „KLIUDŽIAU“

SIEJAMOSIOS STRATEGIJOS JONAS BILIŪNAS „KLIUDŽIAU“.

SUSIEJA TEKSTO TURINĮ SU ANKSČIAU ĮGYTOMIS VAIKŲ IR JAUNUOLIŲ
ŽINIOMIS, SU JŲ PATIRTIMI, NUOSTATOMIS IR NUOMONĖMIS.

- Moksleiviai atsižvelgdami į į antraštėje užkoduotą informaciją turi pasvarstyti, apie ką bus pasakojama tekste.
- „Kliudžiau“ – *kažką palietė, užkliudė, gal kokį daiktą ar žmogų, gal numetė, pargriovė. (mokinių pirmas atsakymas)*
- Skaitant ir perskaičius patvirkinama, ar spėjimai buvo teisingi..
- Skaitant „*kliudė katytę*“ – *pataikė į katytę.*
- Perskaičius – „*kliudė savo širdį, suvokimą, jog kiekviena gyvybė brangi*“

SIEJAMOSIOS STRATEGIJOS

JONAS BILIŪNAS „KLIUDŽIAU“

- Moksleiviai bandos atpasakoti teksto turinį kitais žodžiais. Taip tekste pavartoti žodžiai susiejami savais.
- Užduotis: pagal planą, pasibraukus reikšminius žodžius, papasakoti, kaip atrodė patvoryje rasta katytė.
- Mokiniai supažindami su meninės raiškos priemonėmis: epitetais, retoriniais klausimais, sušukimais, nutylėjimais.

SISTEMINAMOSIOS STRATEGIJOS

JONAS BILIŪNAS „KLIUDŽIAU“

PADEDA BESIMOKANČIAJAM IDENTIFIKUOTI SVARBIAŲ INFORMACIJĄ, SKAIDYTI BEI SISTEMINTI TEKSTO TURINĮ IR IŠSKIRTI PAGRINDINĘ TEKSTO MINTĮ.

- Veiksmo vieta.
- Objekto aprašymas
- Kur vyksta novelės veiksmas, kokiais žodžiais aprašoma, kokia reikšmę tekste įgyja veiksmo vietos aprašymas. (*Niekam nereikalingas gyvūnėlis, suaugusiųjų pasmerktas mirčiai*)

SISTEMINAMOSIOS STRATEGIJOS

JONAS BILIŪNAS „KLIUDŽIAU“

- Pasakotojas.
- Skaitydami moksleiviai svarsto, ką jie jau žino šia tema, kokio patyrimo turi ir kaip tai siejasi su tekste pasakojamais dalykais.
- Nagrinėja priežastis ir padarinius
- Iš teksto išrinkti detales, kurios apibūdina pasakotoją: kaip atrodo, kokio amžiaus, kodėl jis taip elgiasi, kas paskatino tokį elgesį.
- Moksleiviai mėgina surasti priežastinius teksto ryšius (priežastis – pasekmė).

SISTEMINAMOSIOS STRATEGIJOS

JONAS BILIŪNAS „KLIUDŽIAU“

- Veiksmo vystymasis.
- Užduotis: nubraižyti veiksmo vystymosi schemą.
- Moksleiviai nupiešia grafinę struktūrą, kuria pavaizduoja teksto turinį. Tam jį reikia redukuoti, nes struktūroje turi būti pavaizduota tik tai, kas svarbu, taip pat reikia redukuoti iki esminių sąvokų ir loginių jų ryšių.

SISTEMINAMOSIOS STRATEGIJOS

JONAS BILIŪNAS „KLIUDŽIAU“

- Pabraukti pagrindinę mintį.
- Moksleiviai pieštuku pabraukia tai, kas jiems atrodo svarbu, ką jie laiko pagrindinėmis mintimis. Svarbu tai daryti pieštuku, kad vėliau bendradarbiaujant ir tariantis dar būtų galima kai ką pakeisti.

SAVIKONTROLĖS IR SAVIREGULIACIJOS STRATEGIJOS

JONAS BILIŪNAS „KLIUDŽIAU“

BESIMOKANČIAJAM PADEDA KELTI KLAUSIMUS, KAD BŪTŲ GALIMA PATIKRINTI, AR SUPRATAI TEKSTĄ, TAIP NAUDOTI SKAITYMO STRATEGIJAS, KAD JOS PADĖTŲ GERIAU SUVOKTI TEKSTĄ.

- Moksleiviai skaitydami savais žodžiais suformuluoja posakius, kad pasitikrintų, ar gerai suprato tekstą. Tam jie taip pat skaitydami kelia klausimus, į kuriuos patys ir atsako, kad patikrintų, kaip suprato tekstą. Svarbiausia, kad tai, kas neaišku, nebūtų praleidžiama.
- Kodėl J. Biliūnas sukūrė novelę apie nuskriaustą, niekam nereikalingą katytę? (sieti su autoriaus biografija, pasaulėžiūra)

SAVIKONTROLĖS IR SAVIREGULIACIJOS STRATEGIJOS JONAS BILIŪNAS „KLIUDŽIAU“

- Perskaičius pakartojama pagrindinė mintis ir raktinės sąvokos, kad moksleiviai pasitikrintų, ar jų dar nepamiršo. Jei įmanoma, jos pakartojamos balsu arba persakomos kitam mokiniui, nes taip geriau pastebima, kad kažkas užmiršta.
- Kodėl J. Biliūnas (sieti su autoriaus biografija) sukūrė novelę apie nuskriaustą, niekam nereikalingą katytę?

GRĮŽTAMASIS RYŠYS

Individuali teksto analizė.

1. Pasirengimas: mokytoja parenka kokio nors teksto pabaigą.

2. Moksleiviai perskaito teksto pabaigą. Tada dviejų skilčių lentelėje užsirašo:

- Kas turėjo nutikti anksčiau, kad viskas šitaip susiklostė, ir kas galėjo nutikti anksčiau, bet nebūtinai nutiko.
- Moksleiviai nurodo teksto vietas, susijusias su jų išvadomis ir spėjimais.

3. Moksleiviai perskaito savo išvadas ir spėjimus. Visa tai užrašoma ant lentos.

4. Dabar moksleiviai gauna visą tekstą, skaito jį ir svarsto, ar jis panašus į jų versijas. Ar jų išvados buvo teisingos? Kodėl autorius pasuko pasakojimo veiksmą būtent šitaip? Aptariama tai, kas užrašyta ant lentos.

GRIŽTAMASIS RYŠYS

Rašymo gebėjimų ugdymas

- Mokiniai kuria tekstą „Ivykis, pakeitęs mano gyvenimą“

STRATEGIJOS PO SKAITYMO

- Diskusija;
- Komentaro rašymas;
- Istorijų kūrimas (pabaigos perkūrimas, papildymas dar vienu įvykiu, rašymas atsakant į klausimą „kas būtų, jei...“);
- Iliustravimas;
- Laiško veikėjui kūrimas;
- Dienoraščio rašymas.

IŠVADOS

- Skaitymo strategijos padeda giliau suprasti tekstą;
- Tik supratus tekstą patiriamas skaitymo malonumą;
- Ugdo mokinio pasitikėjimą savimi;
- Gerėja ugdymosi rezultatai.

ŠALTINIAI

- Lietuvių kalbos ir literatūros bendroji programa.
- [M_Bareikiene.pdf](#)
- [Skaitymo-kompetenciju-ugdymo-metodika.pdf](#)
- /www.ugdymas.upc.smm.lt/failai/proren/E._Marcelionienė_Šiuolaikinė_skaitymo_samprata.pdf
- emokykla.lt/metodine-medziaga/medziaga/perziura/436